

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi, megyei és községi érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Brassó-tér 9. sz. Tompa Mikály-u. 9. sz.
 Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő min-
 telen közlemény és levelezés; továbbá előzetesek,
 hirdetés, nyitlár és egyéb felszólalás.
 Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 92.

Felelős szerkesztő:
GÁL ISTVÁN.

Kiadó lefoglalás:
RÁBELY KÁROLY.

Az előfizetés díja:
 Egész évre 16 korona. — Félévre 8 korona.
 Egyes szám ára: 36 fillér.
 A hirdetés díja:
 Bármiféle eleményok nyugtánss soroként 30 fillér.
 Hivatalos hirdetések soroként 75 fillér.
 Leghísebb hirdetés tárfogata 5 korona.
 Nyitlár sora 1 korona.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bályogtalan levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kártnak, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.
 A kiadóhivatal hirdetését és nyitlári közleményét csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Tavaszt várunk,

idegebb lesz bennünk az érzés és unott a télkabát ilyenkor, február utolsó he-
 tében.

Várjuk, hogy eljőjön és bekacagja ragyogásával az életünk téli szürkességét, várjuk, hogy itt legyen, mint a pártá-
 ban ülő lány a szabadító vőlegényt.

És amint árazzuk, hogy vége lesz nemsokára a dideregtető télnek, amint felébred bennünk és lassan tudattá lesz a tavasz érkezésének érzete, elgondolko-
 dunk azon: mit hoz ez a tavasz, mit prezentel ennek a világnak, amely nyomorult koldus lett és minden alamizsnát köszönettel fogad.

Nézünk előre, heteken szalad keresztül a gondolatunk, keresünk meleg, ragyogásos napokat, az ibolya kékje mellé zöldeas reménységeket, a madárdalhoz a léleknek tiszta szárnyalását, keressük — és megáll a gondolatunk.

A tavasz az emberiség kiismerhetetlen vőlegénys, ajándékokkal kedveskedik, amelyek rendszeren meglepetések, soha sem gondolt és ritkán látott újságok. — Megjőlni előre, hogy mivel köszönt ezidén reánk ez a fiatalosan lépdelő ifju — nehéz dolog. Mag kell őt várni és készen kell tartani a szívünket az érkezésére.

Egyyel azonban számolni kell. A tavasz több mint egy naptári évszak. A tavasz életerő, a tavasz az ősergia és a felszabaduló érzéseknek eseményekké való kovácsolása. Eddig is mindig tavasszal rázkódtak meg a régi bűnök s keltek újra az életnek friss hajtásai. Most talán már annyi volt a bűn, hogy nem birt tavaszig várni s az őszi napok ködösségében is életre támadtak világokat rendítő eszmék és áramlatok. Az emberiség magába vette őket és élni tud a szavuk után. Hová fejlődnek ezek, hogy formálódnak véglegesen ki, hol tisztulnak meg, hol veszik el az első tűzben rájuk tapadt sajakot, ez a jövőnek s talán a közelgő tavasznek nagy kérdése.

Talán egy újabb tűz magvát hinti el a felhőrdülő föld, mikor zöld fűvet vet ki magából a sáros rögök helyébe, talán egy újabb eszmeáramlat kap szárnyat a szerelmet, életet és ébredést hirdető szel-
 lővel s talán az őszi napok földrengése

csak egy preludium volt s a nagy zene-
 kar most fog rázendíteni a harsogó in-
 dulóra.

Nem tudjuk. Senki sem tudhatja.

Nyílt szívvel, meleg lélekkel és okos
 fejjel kell várunk a tavaszt kedves gö-
 möriek, olvasói ennek a tapogatózó kicsi
 cikkeknek.

A gömőri kereskedők a mérlegen.

IV.

(G.) Gömör kereskedelmi életének exponen-
 sei kerülnek ez alkalommal az újságírói toll
 reflektora elé s az a toll, mely a háboru alatt
 nem egyszer zsörtölődve kezelte ezt a társa-
 dalmi osztályt, most a tárgyilagosság hangján
 akarja megrajzolni a gömőri kereskedők hely-
 zetét.

Kérés társadalmi osztályt ért amlyi táma-
 dás a háboru alatt, mint a kereskedőket. A
 drágaság nyúga, a legszükségesebb cikkek ár-
 nak emelkedése mind sa vehemens erővel han-
 golta a köztudatot a kereskedők ellen s a fél-
 aszok rendelkezések nyúga és a tisztességes kereske-
 dellem fölé tolt a rendelkezéseket kijátszani bátor
 elemet s az általánosítás megszokott jelenségei
 — sajnos — itt sem maradtak el.

A társadalom tehát önmagában leszállította
 a kereskedői osztály etikai értékét s ha a má-
 sik oldalról tekintjük a kérdést a kereskedőink
 örökös panaszai botlunk, panaszokba, melyek a
 rottenetes áruhiány miatt nőnek, az árucik-
 kek központosítását s ennek a kereskedelmi ér-
 dekeket sértő jelenségért hangoztatják, az üres
 pulatok szomorú tényét emlígetik s ennek da-
 czára érdekes telekkönnyvi tükröt vagy folyó-
 számla kivonatot lehetne készíteni a gömőri
 kereskedők mai és háboru előtti helyzetéről.

Nehéz tehát beletalálni az igazság medrébe.
 Nehéz feladat igazságot szolgáltatni ott, ahol a
 tények nincsenek teljesen tisztázva, ahol ke-
 vés a pozitívum s csak a következmények gar-
 mada áll az ajtó előtt.

De tényként lehet leszögezni, hogy a gö-
 möri kereskedők — még azokat sem véve ki,
 akiknek üzletkörüket a hatósági cikkek áru-
 sításai megnyirbálták — nem lettek a háboru
 alatt szegény emberek, sőt a vagyoni helyzet-
 nek sok esetben nem egészen arányos emelke-
 déseivel és javulásával is találkozhatunk.

Tény az, hogy a kereskedői osztályunk, ta-
 lán az osztály nagy kvantumát kitévők fajji jel-
 legzetességei, talán a kereskedelemmel járó éber
 élelmesség és a tsalékonyságnak és könnyű el-
 helyezkedési módnak megszokott és vérré vált
 természete folytán a háboru alatt mindazon szo-
 cialia előnyöket megszerezte a maga számára,
 melyek a régi társadalmi rendben a pénz ha-
 talmával együtt jártak.

Tény az, hogy mindez nehé és súlyos sé-
 relmek árán történt meg. A kereskedőink előtt
 zárva volt az itthonmaradás legális útja —
 értve ezalatt a felmentések intézményét — a
 kereskedőink helye nagy részben a tűzvonalak
 körzetében volt kijelölve s az itthoni fronton
 pedig az általános megélhetési nehézségekhez
 hozzájárultak azok a szigorú paragrafusok, me-

lyek mélyen belenyúltak a kalkuláció és köny-
 velés világába s az árdragításhoz fűződő meg-
 szégyenítő jelzők halmazát tartogatták azok
 számára, kik nem tudtak beleszokni a keres-
 kedelmi élet „megrendszabályozásába”, onyhé-
 ben kifejezve: a kereskedelmi életnek korlátok
 közé való vonásába.

Gömörben apróbb esetektől eltekintve, a tiszt-
 tességes kereskedelem nevé követői oi olyat,
 amely indokoltá tenné azt az etikai értékmag-
 billenést, mely a közhangulat folytán előállott,
 Gömörben nem voltak Zeidl Venczelek és bak-
 kanc-panamisták, itt vigyázott minden keres-
 kedő a nevére, a cégének becsületére, mely
 etikailag nagyobb érték, mint egy százezer ko-
 ronás betétkönyv. E tekintetben tehát, nincs
 rovásunk, sőt bizonyos eseteket kivéve, jólesnek
 elégteltelt adni a kereskedői osztály megbántott
 erkölcsi értékének. Itt elsősorban a városi ke-
 reskedelem lebeg a szemünk előtt, mert a fa-
 lusi kisboltok moráljáról — jaj — sok szol-
 gabírói ítélet tudna mesélni.

Gömörben a legitím kereskedelemnek nem
 okozott egzisztenciális sérelmet a hatósági cik-
 kek szétosztása, mert a legtöbb cikk a keres-
 kedők útján került a közönséghez. A Gömör-
 megyei Árutorgalmi részvénytársaság közvetítő
 működése ha látszólag sérelmes is volt, vég-
 eredményében egy jó baleknek nőtte ki magát,
 aki minden vesztés és rizikó vállalására kö-
 telességszerűen készen állt.

Társadalmilag a gömőri kereskedő osztály
 a leghasználhatóbb, minden jótékonysági moz-
 galomnak készséges támogatója; politikailag
 nincs szervezve és az önálló véleménynyilvání-
 tás merészsége nem sajátosága ennek az oss-
 tállynak.

Saját érdekének védelméért nem tud egy-
 ségeseen talpra állni, kulturérték tekintetében
 ez osztály keresztmetszete igen vegyes tükröt
 mutat. Vannak értelmesebb kereskedőink, kik
 a kereskedelem tudományába néznek bele, kik-
 ben az intelligencia önértet is ad s akik va-
 gyoni helyzetükhöz megtudják szerezni az egyéni
 érték kulturálomérőjét is, de vannak kereske-
 dőink, kiket a gyorsan jött meggazdagodás nem
 talált az intelligencia magas fokán, akik pre-
 tendálják a vezető szerepet, de egyéniségükből
 kicsillan a kapaszkodás vágya, a haladás iránti
 érzéknek teljes hiánya.

Általában fejlődő irányzatot mutat a keres-
 kedőink kulturértéke s ha a helyes vezető és
 egységes fellépés keresztülvihető volna, ez az
 osztály sokat jelenthetne a művelődés előbbre-
 vitelének kérdésében.

Ma megbőnultan és munkanélkül áll ez az
 osztály. Várja a szabadkereskedelem hajnalha-

sadását, a kereskedelmet megváltó új idők be-
következését, amelynek ma még nehéz külpoli-
tikai kérdések állanak útjában. Ha ez bekövet-
kezik, akkor a gömöri kereskedelem reneszánsz-
szára is szükség lesz. A régi emberek, a va-
gyoni erővel rendelkező gömöri kereskedők fej-
lesszék és erősítsék Gömör vérszegény kereske-
delmét, de maga a kereskedői osztály is új-
jon meg kulturszeretettel és kalkulációjának
világába vigyen bele szociális érzéket is, ami
eddig kevés volt a kereskedői körökben.

A kereskedelem fejlettségi fokát a keres-
kedői osztály társadalmi értéke fontos tényező
egy nép életében és életerejében, a kereskedő-
ink nemcsak önmaguknak, de a társadalomnak
is használnak, ha a meginduló kereskedelmi
életbe beleengedik az új idők szelét s ezzel
asszimilálódnak az új társadalomhoz...

Fórum.

Kavargóság a „hatósági gyertya” körül.

Bródy Andor rimaszombati kereskedőtől szer-
kesztőnk a következő levelet kapta:

„Igen tisztelt Szerkesztő ur!

Becsés lapjának múlt heti számában megje-
lent „Sötét riport” című cikkre városunk gyer-
tyavásárló közönségét valóságos lázba hozta.
Az utcán, a házakban, a munkánál, izgatottan
vitatkoztak az emberek a 3 koronás hatósági
gyertyáról és bevallom őszintén, hogy legtöbbször
Önök adták igazat a 2 órai égési idő tartamát
illetőleg, bár elvéve akadtak olyanok, kik
állítják, hogy náluk 3 óráig égett. — Nálam
pontosan 1½ óráig csak pislogott egy szál ha-
tósági gyertya, mert a „mazag” ferdén volt
banna s így körülbelül a fele leolvadt. — Meg-
állapíthatom a különféle véleményekből, hogy
a gyertya nem mind egyforma s akinek egy
kis szerencséje van, az legalább olyat kap, mint
Ön, de nekem pechem volt. — Én csak azt nem
tudom megérteni, hogy mit háborog úgy a köz-
önség, mért szidja a hatóságot, hogy egy 35
gramm súlyú gyertyáért 3 koronát kell fizet-
nie, holott az nem is olyan borzasztó drága:
sőt jó hogy kapni lehet!

Az emberek matematikai pontosággal ki-
számították, hogy jogosultsági igényük van egy
szál ¼ méteres gyertyára, mert körülbelül an-
nak van 10 órai égési tartama.

Szóval lázadás van a gyertya miatt az egész
vonalon és épen ezért meg kell nyugtatni a
közönséget és felvilágosítani, hogy itt nem köz-
önséges anyagból készült gyertyáról van szó,
mint pld. a Flora vagy Milly, hanem valóságos
hamisítatlan méhviaszból készült hatóságilag
szabadalmazott gyertyáról, mely viasz ráadásul
még előkelő helyről is származik s azt pedig
itt mindenki tudhatná, hogy a fő a származás,
a többi sz. bliktri! Hogy külsőleg belsőleg nem
épen kifogástalan és hogy a hivatásának sem
megfelelő, az nem fontos. A fő, hogy előkelő
helyen született meg azon eszme, mely az elő-
kelő helyen féltve őrzött viasz hatósági gyer-
tya alakjában — bizonyára beszerzési áron
alul — „jegy nélkül” juttatta a közönséghez.

Vajjon mit csinált volna az a szegény asz-
szony, kinek az ura a harcztéri fésadalmak kö-
vetkeztében állandóan betegesen fekszik — és
széles éjjel világításra van szüksége — ha gyer-
tyát csak korlátozott mennyiségben kaphatna? —
Igy boldog lehet, hogy kaphat amennyit akar
és most már nem is kerül olyan nagyon sokba
a világítás, mert hosszabb a nappal, hajnali 6
órákor pedig már dereng s így egy éjjel össze-
vissza 15 koronából is kifutja. Egyáltalában
nem értem a zúgolódást.

Akinek nem tetszik, panasszal élhet. — Én
például nem panaszkodtam senkinek, hanem,
mert nekem a gyertyaszál születésétől kezdve
annak elfogytáig nem tetszett, egyszerűen a ren-
dőrkapitányi hivatalba mentem és feljelentettem
a közlelmzési hivatalt lánczkereskedéssel kap-
csolatos árdrágításért.

Tessék elhinni, hogy ha az ember nagyon
fel van háborodva és megteszi a feljelentést,

mindjárt megnyugszik. Komolyan ajánlhatom
mindenkinek, mert ez igazán jóleső érzés. Én
legalább megnyugodtam és most már nyugod-
tan várom az ítéletet, melybe azonban — előre
jelzem — nem fogok megnyugodni.

Igen tisztelt Szerkesztő ur! bizonyára cso-
dálkozik eme kijelentésem, de a közérdek
úgy kívánja, hogy a legfelsőbb fórum mondja
ki az ítéletet, mely nem lehet más, mint a Gö-
mörmegyei Áruforgalmi r. t. iparendelvényének
megvonása és ezen nyereszkesedési vállalat teljes
megszüntetése.

Nem szándékozom ezen altruisztikus intéz-
mény egyéb árdrágításait a helyen ismertetni,
mert most csak a gyertya történetét akarom
megvilágítani s félrehuzom a fát, hogy jól
bevilágítsak a titokzatos ügybe és az ő pislogó
gyertyáik helyébe egy szövétnekot gyujtok,
hogy mindenki világosan láthaasson.

A Gömörmegyei Áruforgalmi r. t. altruisztik-
us jelszóval alakult. A társaság a vármegye
alapítása s igazgatóságába a vármegye első
tisztségűjének szerepének annak dacára, hogy köz-
tisztségűjének törvényileg tiltva van bármily
nyereszkesedésre irányuló vállalatban részt venni.
A vállalat több millió forgalmat bonyolít le
évente és a haszonrészesedéséből a vármegye
tiszti nyugdíj alapra 10% ot biztosított magá-
nak, de a belügyminiszter nem hagyta jóvá a
jogtalan nyereszkesedést és utasította az alispánt,
hogy az Áruforgalmi r. t. tisztán csak a ható-
sági élelmi cikkek kezelése és elosztásával fog-
lalkozhatik.

A Belügyminiszter utasítását nem respektál-
ták, mert hiszen közismert dolog, hogy intenzí-
ve foglalkoztak olyan dolgokkal, melyek az
élelmiszereknél jövedelmezőbbek. — Üzletkő-
rükbe felvették a fuvarozási vállalatot és olyan
lánczkereskedést tettek az elosztás mellett ha-
rienyák, cipőfűzők, seprők, pezsgek, méhviasz
stb. cikkekben, hogy 1918. év elején lázas te-
vékenységüknek olyan hatalmas eredménye volt,
hogy a Belügyminiszter megütközött a fényes
eredményen s kívánta annak a fogyasztó köz-
önség között való észétését.

Talán a méheként is nagyobb szorgalommal
gyűjtötték a viaszt, melyet oly horribilis áron
vásároltak, hogy azzal rettenetes árdrágítást
idézték elő és most midőn a viasz ára oly mérv-
ben hanyatlott, hogy vevő sem akadt rá, meg-
ragadták a kínáló alkalmat és 55 kor. ki-
lónkénti áron gyertyakészítésre eladták.

Helytelenül járt el a hatóság akkor, midőn
rekvirálás helyett megengedte a viasznak ily
uzsoraárban való megvásárlását és megtérte
azt, hogy a hatósági üzletben 1 kiló ilyen gyer-
tyát 86 koronáért áruljanak, mely waggonon-
ként 300 ezer koronát huz ki a közönség zse-
béből, holott rekquirálás esetén egy szál 35
grammos gyertya ezen viaszból is csak 40 fill-
lérbe került volna.

Legnagyobb mulasztás terheli azonban a ri-
maszombati néptanácsot, mert jogait nem is-
meri és köteleességét nem teljesítette.

Ha a néptanácsnak joga volt az összes ke-
reskedők árúkeszletét nem egy, de 3—4 ízben
is feltűzött szuronyok között felkutatni, akkor
ugyannezen jog alapján megtehette az Árufor-
galminál is, mikor láthatta, hogy ott nagymeny-
nyiségű viasz van felhalmozva és ha annak ide-
jén nem rekquiráltatta, úgy köteleessége lett volna
az 55 koronás eladást megsemmisíttetni, az árut
rendőrileg lefoglalni és büntetésből elkobozni
a nép számára. Nem teljesítette köteleességét a
néptanács, mert nem ellenőrizte a hatóságot
még akkor sem, mikor már a viaszüzletéről min-
denki elítélően nyilatkozott, sőt még akkor sem
teljesítette köteleességét, mikor tudta, hogy a ha-
tósági üzletben a gyertyává alakított viasz már
3100 koronával lett drágább 100 kilónként.

A néptanácsnak úgy látszik csak a firmája
a népe, de az érdekek és érzelmek nem igen
füzik a néphez.

Az Áruforgalmi r. t. jogtalanul vásárolta
össze a viaszt, mivel azzal tiltva volt foglalkoz-
nia és a háboru egész tartama alatt a méhviasz

ára a lánczkereskedelemben sem volt drágább
30—35 koronánál; csak ósrégi uzsorások értek
el 40 koronás rekordot s így az 55 koronás ár
nem egyéb mint a közönség szorult helyzetének
kiszákmányolása. — Annyi bizonyos, hogy a
legális kereskedelemben ilyen égbekiáltóan mi-
nősíthetetlen eljárás elő nem fordulhat, mert ön-
érintes kereskedő ilyen lelkiismeretbe vágó dol-
gokat természeténél fogva sem produkálhat,
mivel ez a gradus superlativusa a nyereszke-
desi vágy lázának mely után már csak az or-
kölcsei halál következhetnek.

Kijelentem, hogy hírlapi polemikába nem bo-
csátkozom, mert az ön állításom nem képezhe-
tik vita tárgyát. Azok — sajnos — pozitív tényeken
alapszanak, melyeket sem megczáfolni, sem el-
ferdíteni nem lehet s épen ezért minden szó-
pítgetés csak meddő volna.

Ezek után bátorkodom igen tisztelt Szer-
kesztő urat megkérdeni, vajjon tényleg oly fon-
tos és nélkülözhetetlen-e a közérdek szempont-
jából az alispáni hivatalnak eme hivatalos szerve,
mely ilyen és hasonló üzleteket csinál s nem val-
lja-e jogosan a közönség az ilyen védelmet abszurd-
dumjak akkor, midőn az alispáni hivatal ha-
tósági felügyeletnek, ellenőrző közegnek nevezi
azt, mikor önmagát ellenőrzi.

Én kétszer is bejártam a világot és láttam
sok csimpolyást dudával szájában, nagy deb-
bal a hátán ezintányérokkal művészkedni, de
hogy egy hatóság saját magát ellenőrizze, ez
már oly művészet, mint egyszerre dudálni és
turolyázni!

A t. közönség pedig zúgolódás helyett ad-
jon hálát a Gondviselőnek, hogy az Áruforgalmi
r. t. méhviaszt gyűjtött, mert ha véletlenül Ceara
viaszt (Cera copernic a cerifera) halmozott volna
fel, akkor egy szál gyertyát igazán nem kap-
tunk volna 30 koronán alul.

Szíves készségét Szerkesztő urnak megkö-
szöve üdvözlöm Önt, mint első vérbeli újsá-
gíró, ki a közérdeket mindenek fölébe helyezi.

Fogadja igen tisztelt Szerkesztő ur Ön írást
való nagyrabecsülésem és különös tisztelettem
kifejezését.

Bródy Andor.

Ön mondja — Bródy Andor ur, — hogy
vérbeli újságírónak tart engemet. Hogy még
hozzáteszi, hogy én vagyok az „első” vérbeli
újságíró, ez hízogó bók, melyet nem érdemel-
tem meg. Ezen túltéve magamat, az újságírói
legprimitívebb kötelesség szavára hallgatva, a
„hatósági gyertya” kérdésében az igazságot
indultam megkeresni s mivel Ön a Gömörme-
gyei Áruforgalmi részvénytársaság bűnlajstrom-
mára írta ezt a tisztának nem látszó üzleti vál-
lalkozást, felkerestem Máthé Jenőt, a részvény-
társaság vezérigazgatóját, aki az Áruforgalmival
szemben felhozott vádra nézve kijelentette, hogy
az Áruforgalmi r. t. az Augyalóla üzletben
árusított gyertya készítésébe semmiképen sem
fojt be s az egészről mindössze annyiról van
tudomása, hogy a rimaszombati polgármester
hivatalos átíratot intézett az Áruforgalmihoz,
mellyel 500 kgr. méhviaszt vásárolt kilogram-
monként 55 koronáért. Hogy ki dolgoztatta ezt
fel gyertyává, arról tudomása nincsen az igaz-
gatónak, az Áruforgalmi tehát a gyertyaüzletben
közvetve semmiféle szerepet nem játszik.

Az Áruforgalmi után a vármegye alispánját
kerestem fel s közöltem vele, hogy Bródy Andor
ur mily tartalmu levelet intézett hozzám s kér-
tem, hogy erre vonatkozólag tegye meg észre-
vételeit. Ezt meg is kaptam és pedig a követ-
kezőkben:

Az alispán szerint Bródy Andor teljesen té-
vesen van informálva, mikor kritika tárgyává
teszi azt, hogy a közigazgatást vezető emberei
benn ülnek az Áruforgalmi igazgatóságában,
mert ez a tény a vármegyei közgyűlésnek uta-
sítására s a magyar belügyminiszter jóváha-
gyása folytán van így. Igaz az, hogy a belügy-
miniszter nem hagyta jóvá azt a közgyűlési
határozatot, mely szerint az Áruforgalmi r. t.
tiszta jövedelmének 10% a vármegyei tiszti
nyugdíjalapot illeti, mert kifejezetten megkívánta

**Kovács József asztalos mester Hunyady-utca 8-ik szám alatti
asztalos műhelyét újból megnyitotta. ☉**

hogy az így a vármegyét illető összeg mint közéleti alap kezeltessek. Ez így is történt. Arról, hogy a belügyminiszter megtiltotta volna, hogy az Árutorgalmi né foglalkozhassék mással, mint hatósági cikkek forgalmazásával a hogy az 1918. év elején az Árutorgalmi működésével kapcsolatban bármiféle belügyminiszteri intézkedés is történt volna, az alispánnak semmiféle tudomása sincs. A gyertyaüzletről nem tud semmit, mivel azonban több oldalról is úgy hallotta, hogy a legutóbb forgalomba hozott gyertyát hatósági gyertyaként árusítják a panaszok merültek fel a gyertya árával kapcsolatban, e tárgyról vizsgálatot fog elrendelni. Az Árutorgalmi méhviassz üzlete nem tartozik a közszükségleti cikkek forgalmazásának körébe s így e tekintetben ellenőrzési jogköre nincsen.

Ezen nyilatkozatot megköszöntem és nem mentem tovább. Ha a városi hatóság úgy érzi, hogy a Bródy Andor ur leveleiben foglaltak az ő intézkedési körét kritizálják a megkívánja világítani a hitvány kis gyertyák ma még homályos oldalát, legyen szívesem — a nyilatkozat számára mindég lesz helyem.

Még csak a rimaszombati Nemzeti tanácsra vonatkozó megjegyzést kell kireperálnom és kijelentem, hogy a Nemzeti tanácsnak nem tartozik jogkörébe az árucikknek befoglalása s hogy tudomásom szerint a gyertyaüzlet enyhítése érdekében teendő intézkedésekről sokat gondolkodott ezen testület a hogy a városban lévő méhviassz feldolgozását nem vitte keresztül, annak egyenes oka az volt, hogy tisztán látta, hogy a méhviassz ára mellett cerezin vagy más póttanyag hozzáadása nélkül tisztességes és megfizethető áru gyertyát készíteni nem lehet.

Egyebekben örülök, hogy a Bródy Andor ur levele nyomán megindulhat ennek a kérdésnek a tisztázása és a szíves köszöntést és tiszteletet viszonzom. *Gál István.*

Hírek a megszállott területekről.

A „Szepesi Lapok“ legutóbbi számából s a cseh szlovák lapokból adjuk a következő s bennünket is érdeklő híreket:

Cseh-szlovák moratórium. Srobár meghatalmazott cseh szlovák miniszter a napokban moratóriumos rendeletet adott ki, mely szerint a váltók, kereskedelmi utalványok és kötelezvények fizetési terminusát folyó évi április hó 15-ig meghosszabbítja.

Nem helyegzik le a csehek a bankjegyeket. Prágából jelentik: Ma ismét olyan hírek terjedtek el, hogy közvetlenül küszöbön áll a bankjegyeknek 1:3 arányban való lebélyegzése. Más verzió szerint a cseh-szlovák állam új fizető eszköze fogja becserezni a bankjegyeket. Ezzel szemben illetékes helyen kijelentik, hogy minden ilyen híresztelés valótlan, mert a pénzügyminisztérium sem most, sem később nem tervezi a bankjegyek lebélyegzését.

A felvidéki pénzügyintézetek sorsa. A Narodni Vybor közigazgatási szakbizottsága elaborátumot dolgozott ki az okkupált területek pénzügyintézeteinek megnyerése tárgyában. — A cseh-től állam pénzügyminisztere, Rasin vállalta magára a feladatot, hogy a téllakta vidékek valamennyi pénzügyintézetét kikapcsolja a magyar érdekszférából és áthozza a cseh táborba. — A normális viszonyok között a cseheknek csak a kimondottan től intézeteknél volt igazán talajuk. A változott viszonyok következtében egészen másként fog a jövőben alakulni a helyzet. Ha a felvidéki affiliáltak mégis fognak maradni a magyar tőke tulajdonában, hitelösszeköttetések tekintetében nemcsak államhatalmi, hanem közgazdasági kényszerűség folytán is kénytelenek lesznek a cseh hitelélet kereteibe beleilleszkedni. A cseh tőke, mely a háború alatt óriási mértékben erősödött meg, ma már a maga erejéből is fel tudja velünk venni a versenyt, azonkívül pedig nagy támogatást fognak kapni a csehek a francziáktól. Már befejezett tény, hogy a Crédit Lyonnais Prágában fiókot fog létesíteni és nincs kizárva, hogy ebben az elhatározásban követni fogja őt a Comp toir National d'Escompte de Paris is.

A nemzeti kisebbség sorsa. Stribray cseh miniszter a nemzeti kisebbség sorsáról így nyilatkozott: „A cseh szlovák állam az egyetlen, amely gyűző léte megvalósítja az arányos választójogot, hogy mindenemü erőszaktól meg-

védelmezze a nemzeti kisebbségeket. A parlament az Általános vitában éppen most fogadta el egyhangulag az arányos választás rendszerét a közéleti választásoknál, ami által a magyar és a német kisebbségek a cseh szlovák állam egész területén önálló képviselőkhöz jutnak a közéleti képviselőtestületekben. — Az észak-magyarországi közéleti választásoknál a magyarok mindentől bejutnak a közéleti képviselőtestületbe, sőt — ha egységesen szavaz — képviselőt nyer a prágai közéleti tanácsban a prágai németiség is, amely mindössze hét százaléka a város lakosságának.“

A 200 koronás és 25 koronás legutóbb kiadott bankjegyeinket a cseh szlovák kormány rendelete értelmében bevonják. — Az adóhivatalok utasítást kaptak, hogy az oda befolyó 200 és 25 koronás bankjegyeket ne bocsássák vissza a forgalomba, hanem utalják be beváltás végett az osztrák magyar bank legközelebbi fiókjához.

Intervjú egy cseh-szlovák miniszterrel. A rózsahegyí Slovensky Dennik fontos intervjúját közölte. A cseh-szlovák minisztérium egyik tagja ugyanis beszélgetést folytatott a szlovák lap zsolnai tudósítójával. A miniszter többek között így nyilatkozott: „Kormányunk ezidőig jóakarattal viselkedett a volt magyar állami hivatalosok iránt és alkalmat adott nekik, hogy hű hivatalnokai legyenek fiatal államunknak. Mivel ezek közül néhányan a rend és a viszonyok konszolidálása helyett állandóan uszítják, félrevezetik népiüket és agitációjuknak, valamint a magyar újságoknak munkája sok polgárunknál visszhangra is talált, kormányunk szigorú vizsgálatot rendelt el és elhatározta, hogy minden államellenes izgató ellen a törvény teljes szigorával fog élni. Minden esetre kimondhatatlanság és lelkiismeretlenség kételyekbe dönteni a népet, mely esetleg végzetessé is válhat.“

Ifj. Vendra János cserépkályhás Rimaszombaton, Ujváros-u. 8. sz. alatt.

Hírek és vegyesek.

Rimaszombati pengetés.

(Alkinek nagyon tetszik, az énekelheti a „Dinom, dánom, srum, srum, srum“ melódiájára.)

Hatósági gyertyát mérnek,
Egy szálerit három krónt kérnek,
Az emberek vigan vessik,
Tíz óráig így — hirdetik, —
Dinom, dánom, srum, srum, srum.

Vigan vessik, hazavisszik,
Meggyújtják, noná: megesszik!
És tíz óráig így akkor,
Ha meggyújtják félkilenckor,
Dinom, dánom, srum, srum, srum.

Serezeg, perczeg, kormol, csepeg,
Libeg, lobog, kajta, béleg,
Gyógyítani csak úgy tudják,
Ha égés közben megszózzák,
Dinom, dánom, srum, srum, srum.

Sóltalan most a levesem,
Feleségemmel veszekszem,
De ő ezzel csitítgat el:
A gyertyára most sok só kell,
Dinom, dánom, srum, srum, srum.

A szegény gyertya megjárta,
Egy kis szent-jános bogárka,
Rápislogott s gyertyánk bámult,
Az irigységtől megsárgult,
Dinom, dánom, srum, srum, srum.

Sokaknak e gyertya nem kell,
Mondják: az ürdög vigye el,
Pedig inkább stimmel e dal:
Tartsa meg magának Angyal
Dinom, dánom, srum, srum, srum.

Dinom, dánom, srum. Glin.

A kormánybiztos székhelye Putnokon lesz. Remenyik Aladár főispán-kormánybiztos, aki a megszállás alatt is Rimaszombaton volt, a meg nem szállott vármegyész-szel való könnyebb érintkezés szempontjából székhelyét Putnokra fogja áthelyezni. Vele megy dr. Fekete Tibor belügyminiszteri segédfogalmazó, főispáni titkár is.

Az alispán hivatalában. Dr. Fernet Gyula alispán betegsége való tekintettel, a múlt év december hó 30-án megtartott meggyűléstől 6 heti szabadságot kapott. Ez a szabadságidő leteltén, február hó 15-én átvette dr. Söldos Béla vm. főjegyzőtől hivatalának vezetését.

Helyettes zsupán. A cseh szlovák kormány Hanesz Emil tiszolci ev. lelkészt Gömör-megyébe helyettes zsupánna nevezte ki.

Kinevezés. Az alispán a teledi járás fahalmegállapító bizottságába a lemondott Gábor Antal ajnócskői lakos helyett Szabó László várgedei földbirtokost nevezte ki.

Ujabb adomány. Fodor Emil kirendelt állami gyermekmenhelyi gondnok szeretett Tibor kis fia elhalálózása évfordulójának emlékeztetőre a Debreczeni Patronáza Egyesület által megszavazott nem várt jutalomdíjból 20 koronát küldött be hozzánk a Rimaszombati és Vidéke Jótékony Nőgyűlésnek céljaira, melyet illetékes helyére juttattunk.

Halálozások. Törköly László teledi járásbíró folyó hó 18-án 44 éves korában, boldog házassága 11-ik évében hosszas betegeskedés után elhunyt. Halála széles körökben keltett őszinte és igaz részvétet, mert az elhunyt a társadalomnak egyik rokonszenves és értékes tagja volt, s nemcsak hivatali pályáján végzett kötelességét lelkiismeretes pontossággal, de mint kiváló muzikus a társas összejöveteleknek kedvelt alakja volt. Mélyen sajtott özvegyén szüli. Poszevitz Etelka kivül egyetlen leánya: Rózsika, továbbá szülei: Törköly József állami elemi fiúiskolai igazgató és neje, fivére: dr. Törköly József ügyvéd, nővére: Holász Józsefné családjukkal és kiterjedt rokonsággal gyászolja a korán elhunyt bírót, kinek temetése f. hó 21-én nagy részvét mellett ment végbe Feleden. A ravatal felett Bardth Károly evang. lelkész mondott megható gyászbeszédet.

Dobránszky János helybeli tánczmestert és családját mély gyász érte, amennyiben felesége: szül. Wazsil Erzsébet folyó hó 17-én 53 éves korában elhunyt. Kiterjedt család gyászolja az elhunytat, kinek temetése folyó hó 19-én nagy részvét mellett ment végbe.

Magyar Pál lakatos-mester folyó hó 17-én városunkban elhunyt. 18-án temették.

Radó Béla budapesti katona folyó hó 12-én a Kurucz puszta mellett elszendvedett sérüléséből kifolyólag meghalt s folyó hó 14-én Budapesten katonai díszszel eltemették.

Küldöttség a roznói parancsnoknál. A roznói olasz katonai parancsnoknál: Angione ezredesnél — mint a „Rozsnói Híradó“ban olvassuk — a roznói szociáldemokrata párt vezetősége, a szervezett munkásság bizalmi férfiai, az ottani hivatalok és polgárság képviselői küldöttségileg tisztelegtek, s dr. Gorzó Gellért hosszabb beszédben ismertette a nehéz gazdasági helyzetet, kérte, hogy mint az entente megbízottja, a békekonferencia döntéséig a hivatali eskü kivételét mellőzze s a politikai ténykedéstől tartózkodjék. A parancsnok ezredes válaszában hangsúlyozta, hogy a katonaság a fegyverszüneti egyezmények értelmében csak a rendfenntartásra érkezett s ha a konferencia Magyarország mellett dönt, haladéktalanul elhagyják helyüket. Végül dr. Gorzó átnyújtott egy emlékiratot, melyben utalva arra, hogy Gömör-megye megszállott területének nagy része magyar s az is akar maradni; ennél fogva kéri az ezredest, hogy az entente vezéreirehöz juttassa el a vármegye szlovák-magyar nyelvhatárának megállapítását és ennek megvizsgálására küldessék ki egy vegyes bizottság, melynek tagjai cseh szlovák, magyar, olasz vagy tranzia kiküldöttek legyenek.

VIZVEZETÉK SZERELÉS és annak szakszerű javítását újból megkezdtem. — Raktáron tartok mindenféle felszerelési tárgyakat.

HLOZEK JÁNOS, Rákóczi-utca 24.

Felhívás a lakossághoz. Folyó hó 20-án délután egy kétfedelt repülőgép keringett városunk felett s a Mező utcán túl levő réten motorzavar következtében leszállott. A katonák a gépben levő magyar pilótákat elfogták s a gépet a Puszta-szabadkai laktanyába szállították. A cseh-szlovák katonai parancsnokság rendelete folytán folyó hó 20-án intézkedés történt a repülőgépre vonatkozólag.

Czukorkiutalás. A cseh szlovák kormány 15 waggon cukrot utalt ki Gömrő meg szállított részének ellátására. A cukor a Gömrő-megyei Árutorgalmi r.t. rimaszombati raktárába beérkezett s az alispán a kiutalást akként észlelte, hogy az 1 kg-os fejkvóta mellett lesz szétosztva.

A vilányvilágításunk szünetelése hosszúra nyúlik. Már két hete ülünk sötétben és várjuk a megváltó nyers olajat. Értésülésünk szerint a cseh szlovák kormány megbízottja ez ügyben intézkedést tett s a nyers olaj megérkezésére van kilátásunk.

Végo a jéguek. Csak egy pár napig volt élénk élet a rimaszombati jégpályán, a múlt napokban beállott enyhébb időjárás véget vetett a vig korcsolyázásnak.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazok, kik felejthetetlen nőm, édes anyámk gyászos elhunyt felett való mély bánatunkban szíves részvételt osztottak, fogadják hálás köszönetünket.
Dobránszky János és gyermekei.

Részvét-köszönet.

Mindazoknak, kik szeretett boldogult férjem, édes anyámk elhunyt alkalmából részvétük kifejezése és a temetésen való megjelenésükkel mély fájdalomainkat enyhítették, ez uton mondunk hálás köszönetet.
Öcz. Dreienöszky Lipót és gyermekei.

Közygylésék.

Pénzintézeti közgyűlés. A Putnoki Takarékpénztár r. t. e. hó 19-én tartotta Putnokon évi rendes közgyűlést. Sajnos, nem vagyunk abban a helyzetben, hogy ezen közgyűlésről részletes tudósítást adhassunk, de meg kell említenünk, hogy a Putnoki Takarékpénztár múlt évi mérlege a helyes vezetés s az intézet honiassá mellett tanuszkodik. A múlt évi tiszta nyereség 242710 korona 21 fillért tesz ki a mérleg számszatsai között legimpozánsabb a betétszám, mely közel tíz és egy negyed millió koronát mutat ki.

Korcsolyázó egylet gyűlése. A rimaszombati korcsolyázó egylet folyó hó 15-én dr. Wallentinyi Dező elnöklése mellett választmányi és elnökségi ülést tartott, melyen a közgyűlést készítették elő. A számadások megvizsgálására bizottságot küldtek ki, ugyancsak az alapszabályok módosítására is és az évi rendes közgyűlés megtartását folyó hó 23-án, vasárnap délelőtt 1/2 12 órára a főgimnázium tanácstermébe tűnték ki.

Választmányi ülés. A Polgári Olvasókör védnöksége alatt álló temetkezési egylet választmánya folyó hó 16-án id. Rábely Miklós elnöklésével ülést tartott, melyen elhatározták, hogy a XXV ik évi rendes közgyűlés márczius hó 30-án délelőtt 11 órakor lesz a Polgári Olvasókör nagytermében. A számvizsgáló bizottság, melynek az elnökön és Istók József jegyzőn kívül id. Rónay Gyula, Szabó József és dr. Angyal István voltak tagjai, beérjesztették jelentéseiket. E szerint bevétel volt 18621 kor. 50 fillér, kiadás 565 kor. 55 fillér, maradvánnyal együtt ugyanannyi. A vagyona az intézménynek 78958 kor. 87 fillér, melyből tiszta vagyona 61962 kor. 87 fillér. Képzés László pénztárnoknak elismerés és köszönetnyilvánítás mellett a felmentvény megadását javasolják.

A rimaszombati kath. Olvasóegylet a múlt vasárnap választmányi ülést tartott. Váry János elnöklése alatt s ott a folyó egyeket átvizsgálták s elhatározták, hogy az egyület márczius hó 2-án, vasárnap d. u. 3 órakor tartja rendes évi közgyűlést.

Temetkezési egylet közgyűlése. A helybeli kath. Olvasó egylet védnöksége alatt álló rimaszombati róm. kath. temetkezési egylet folyó évi rendes közgyűlést márczius hó 2-án d. u. 3 órakor a rimaszombati róm. kath. Olvasó egylet helyiségében tartja meg a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki jelentés. 2. Számadások tárgyalása. 3. Folyó ügyek. 4. Indítványok. A múlt évi számadások szerint bevétel 6068 korona 64 fillér; kiadás az egyenleggel együtt ugyanannyi. A vagyon 24053 korona 42 fillér, gyarspodás 369 korona 16 fillér.

Ipartestületi nyugdíjegylet közgyűlése. A rimaszombati általános ipartestületi nyugdíjegyület márczius hó 9-én, d. e. 11 órakor tartja közgyűlést a Polgári Olvasókör dísztermében. A tárgysorozatot következőleg közli id. Rábely Miklós elnök és id. Rónay Gyula titkár: 1. Elnöki megnyitó. 2. Múlt évi közgyűlés jegyzőkönyve. 3. Választmány évi jelentése. 4. Elnörszö bizottság jelentése a számadásokról. 5. Indítványok. A számadás szerint bevétel és kiadás az egyenleggel 19644 korona 71 fillér. Vagyon 221909 kor. 50 fillér. Teher 92209 korona 50 fillér. Tiszta vagyon 129700 korona.

A rimaszombati általános temetkezési egyesület 29 ik évi rendes közgyűlést márczius hó 16-án d. e. 11 órakor tartja a Polgári Olvasókör nagytermében. A számadás szerint a Szabó József elnöklése mellett működő ezen intézmény bevétele 14013 kor. 85 fillér volt a múlt évben, kiadása 55 kor. 65 fillér. Képzés maradvánnyal együtt ugyanannyi. Vagyon: 30928 korona 19 fillér, melyből tiszta vagyon: 28089 korona 69 fillér. (A szapsodás 1817 korona 95 fillér.)

Szerkesztői üzenet.

Z J „Háborús szerelem” című tárczája, mely inkább gasztronómiai mint irodalmi termék, s jóvalatunkra nem közölhető. Igazán csodás fantázia kell ahhoz, hogy a Lévárt furdőről elutazó, mindenáron lesóványodni szerető, de azért felette jó étvágygyal rendelkező hős „több forró kézesök leadása után, a délelőtti 11 órai gyorsvonattal Ratkó felé elutazott” s utazása előtt öt darab kacsapecsnyét fogyasztott el s a vonat elhobogása után, míg Margitka és Honka fehér kendővel integettek utána, „ő kivette nagybuzán az utraváló szalonját, felvágottakat és pár perc alatt üres lett a papír” Ilyen jóétvágyu fiatal ember még a tárczarovatba sem való ma s oly novellahős, ki a szerelemese piros arczáról a pampuskára gondol, nem kaphat helyet a közölemzés forrasztó sivarúga közepette. Kívételesen visszandjuk a tárczát, ha betérad érte a kiadóhivatalba, próbálja elhelyezni más lapnál, mi a tárczarovatunkat is gondall és bizonyos nívó szemellett tartásával állítjuk össze.

Egy tizenkét-személyes, egészen új tüveg-service eladó

Czím megtudható a kiadóhivatalban.

Fehérnemű varrónő kerestetik.

Az állami gyermekmenhelyben hosszabb ideig való foglalkoztatásra igen előnyös feltételek mellett egy fehérnemű varrónő kerestetik, ki munkáját szonnal is megkezdheti. Jelentkezni az állami gyermekmenhely gondnoki hivatalában kell.

Ugyanott egy kocsza 8-10 realaczal vagy külön is 8-10 nagyobb malacz telnevelés czéljából megvétetik.

Az Igazgatóság.

Egy négy lángú ebédlő-luszter eladó.

Czimet megmondja a kiadóhivatal.

Május elsejére keresek három szobás lakást.

Ajánlatot Pósa István címre Rózsá-utca 28 alá kérek.

Ügyes varrónő

vállal kosztümöket, kabátokat és mindenféle modern ruhák készítését. Czím: Heimlich, Kossuth-utca 24.

Eladó ház Jolsván.

Jolsván, a tapoleczai-utczában fekvő Ericz-féle ház 40000 koronáért szabad kézből eladó. — Vételi ajánlatok dr. Vicszt Károly nagyrőczei ügyvédhez intézendők

Hirdetmény.

980. eln. sz. Rimaszombat r. t. város a városi kertészi állásra pályázatot hirdet.

A pályázati feltételek a városi iktató hivatalban másban díjtalanul kaphatók. — A pályázatok 1919. év márczius hó 10-éig adandók be a polgármesteri hivatalhoz.

A pályázati kérvény erkölcsi, képzési és szolgálati bizonyítványokkal szerelendő tel.

Az állás legkésőbb folyó évi május hó 1-éig foglalandó el.

A természetbeni lakás csak május hó 1-én lesz elfoglalható, mert addig a régi kertész lakja.

Rimaszombat, 1919. évi február hó 17-én.

Dr. Kovács László s. k.,
polgármester.

1-2

Mészáros és hentes üzlet megnyitás.

Van saeresosém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy meszáros és hentes üzletemet a II. Rákóczi Ferenc-utca 19-ik szám alatt megnyitottam, ahol állandóan tartok marha, borjú és sertés húst; továbbá mindentéle hentes árukat.

Kiváló tisztelettel:

Hoskó Lajos,
meszáros és hentes.

1-12

Női szabó kosztümöknek és felsőkabátoknak

jutányos árban való készítését elvállalom.

Ezen a téren spezialista vagyok!

Egyben keresek e szakmához jól értő segédnőt jó fizetéssel.

ZION MÓZES női szabó
Rimaszombat, Ferenczy-utca 6. sz. alatt.

Ajánlkozás.

Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy mindenféle új

ácsmunkálatokat,

valamint javításokat is mérsékelt árban — pontosan és kifogástalanul elkészítve, ugy vidéken mint helyben — felválllok.

Szolgálatkészségemet tisztelettel felajánlva, a n. é. közönség szíves pártfogását kéri

JÁVORSZKY JÓZSEF ács-iparos.
Rimaszombat, Kossuth-utca 13. sz.

Faarverési hirdetmény.

A gömrő kishontvármegyei Putnok község volt urbéres birtokosága 1919. évi márczius hó 2-án, délelőtt 11 órakor a putnoki városházán tartandó nyilvános szó- és írásbeli árverésen eladja a volt urbéres birtokosság tulajdonát képező erdő f. g. és j. erdő-részelein 232 kat. holdon található mintegy 1500 ürm. dorong és 345 ürm. galytára becsült, nagyrészenben csorzásra alkalmas tölgy és kirschben gyertyán faállományt tövön.

Kikiáltási ár: tényleg kitermelt, 125 cm. magas, ürmérenként: hántolt dorong 25 kor., fekete fadorong 20 kor., 5 cm.-ren aluli galyfa 10 korona.

Bánatpénz 3000 korona. — Kiszállítási határidő: bezárólag 1920. évi márczius hó 31-ig.

Utóajánlatok egyáltalában nem fogadtnak el.

A részletes árverési és szerződési feltételek a bánvölgyi magyar állami járási erdőgondnokságnál és Sajóvárszeden Járdánházy Dénes urbéri elnöknel Putnokon tekinthetők meg nspona d. e. 11-12 óra között.

Kelt Putnokon, 1919. évi február hó 20-án.

Járdánházy Dénes, urb. elnök.